

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VII.

REUS, diumenge 15 de Desembre de 1913

Núm. 293

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSAS HABITACIONS
QUARTO DE BANY Y DUTXA

*****
AGUSTI CASANOVAS
Cotxes a tots els trens → Plassa de Prim - REUS ← Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO Y VISITES
SERVEY DE GRAN LLUIMENT
— PERA BANQUETS

GRAN HOTEL PARIS-CONTINENTAL

Plassa de Prim 3, REUS. — Teléfon 76

Propietari: A. PEDROLA

Magnífichs departaments pera familia. : : Servey especial de primer ordre per grans bodes y banquets. : : Luxosos salons independents. : : Cuina, la més selecta
SERVEY ESMERAT. GARAGE PER AUTOMOVILS.

DE COLABORACIÓ

IMPOTENTS

Ab motiu de l'atentat que acabà ab' la vida d'En Canalejas, los elements monàrquics y reaccionaris han emprès una vergonyosa campanya contra tota la democràcia espanyola, y molt singularment contra'l partit socialista, acusant a les prèdiques revolucionaries dels esperits progressius, com a culpables de l'atentat que tots condemnem.

Si aquesta campanya dels monàrquics es feta ab bona fe, no's pod demanar una major ignorancia, ni més falta de sentit polític, ni més desconeixement de la realitat. Però lluny de nosaltres creure que sigui feta de bona fe aquesta creuada despreciable. Impotents pera oposar una doctrina sana enfront de la democràcia, volen pels medis més rufns acusar a la democràcia de culpable d'actes que condemna.

Es això, impotencia. Lo règim que'ns ampara (passi la paraula) està tan prostituit, té tan poques garanties pera la vida colectiva, està tan minat per una tal podridura, que es incapàs de presentarse ab ulls del poble ab lo vel de la virtut. Y es clar, s'aprofita de la bogeria d'un neurastènic pera combatre a l'enemic y sostenirse.

No son certament les prèdiques revolucionaries ni la practica de les llibertats lo que ha privat de la vida an En Canalejas. Si pels atacs de l'enemic havia de morir, no hauria sigut pas per l'acció dels avensats, sino que'l bras d'En Párdinas l'hauria més aviat armat la canalla clerical, que presentava a Canalejas com un heroe volterri y com un esperit endemoniat.

Per això lo gest dels estudiants de Madrid que tingueren la gosadia de manifestar son odi an En Pau Iglesias, lo varó més just que penetra en lo Parlament, ho considerem una canallesca brutalitat, propia de cervells anormals o de sers ximplés.

Ignorants de la realitat, estúpits pera llegir una lliçó dels

fets, lo elements monàrquics no saben veure que la mort d'En Canalejas se deu a l'incultura, a la poca conciencia de les masses en exercir les practiques civils y'ls drets de ciutadania. Si en lloc de xuclar la sang del poble, si en lloc de sostenir un règim pera poguerhi medrar a son redós, creessin un govern pel poble y l'adaptessin a les necessitats de la vida, y creessin una cultura colectiva, no sovintejarien aquests crims que semblen venjances de totes les tiranies.

La restricció de les llibertats no posarà pas remey en aquesta plaga dels atentats que patim a Espanya. Si de la vida dels pobles volem treure ensenyances, fàcilment observarem que sols en los pobles tiranisats, ignorants y esclaus, los atentats s'executen. Espanya, l'infelis Espanya, segueix a sa germana en tirania la Russia, ont la vida dels tirans sovint cau sota'l plom venjatiu de les multituds oprimides. May los pobles que gosen de llibertat relativa, eferexen al món la sang dels atentats, rosa roja qui simbolisa lo desbordament de la passió venjadora de les multituds.

Per això'ls nostres monàrquics, aquest remat de llops que brama contra En Pau Iglesias, los socialistes y tots los demòcrates espanyols ens resulten odiosos perque ells son los culpables d'aquestes desviacions, per no haver sapigut dotar al poble que regeixen d'una sòlida educació, vàlvula ferma que evitaria la sang estèril dels que cauen inútilment.

Los demòcrates espanyols sabem ja a què atendrens, y per més que grunyin y lladrin, no pararem la nostra acció fins a veure fet runes lo règim y'ls que l'amparen.

A. MARTÍ BAIGES.

Polítiques

La situació política

No obstant la aparent calma política, segons lo parer de persones molt íntimes del govern, la situació d'aquest está ben lluny d'esser segura.

Lo senyor Garcia Prieto es un dels ministres que més demostra'l seu des-

content, pel cúmul de circumstancies adverses que pesen sobre del govern.

Se creu que aquest forsarà la màquina pera tenir resoltos tots los assumptes pendents abans d'arribar a principis de any, a l'objecte de deixar a la Oorona en llibertat d'acció.

¿Com empenyen los conservadors!

D'alguns dies a n'aquesta part «La Epoca» ve exteriorisant l'afany dels conservadors d'ocupar novament lo Poder, llessant per la borda al comte de Romanones. Pero aquest sembla que's fassi'l sort y no's resigni a deixar aixis com aixis la poltrona presidencial.

Heusaquí on sols de «La Epoca» titulat «Romanones, abacea judicial», que ve a esser un desahuci a plus fixe, com molt bé diu «El País»:

«Es público y notorio que a raíz de la muerte del señor Canalejas, S. M. confió la presidencia del Consejo al actual ministro de Estado, confirmando la designación hecha interinamente en los primeros momentos que siguieron al criminal atentado; y es también de igual modo público y notorio que sólo cuando el señor Garcia Prieto declinó una y otra vez el regio encargo, fundándose en la actitud medio rebelde del señor conde de Romanones, se decidió el rey a elevar a este último a la presidencia del Consejo.

Puede, pues, afirmarse que el señor conde de Romanones fué nombrado jefe del Gobierno única y exclusivamente por efecto de su actitud, y que la confianza que en él depositó el monarca, no surgió espontáneamente en el ánimo de S. M., sino que fué una consecuencia de las circunstancias creadas por el propio señor conde de Romanones.

Fué nombrado presidente, pero no recibió el encargo de formar Gabinete, y el señor conde de Romanones hubo de aceptar, no sólo que continuasen todos los ministros, aun aquellos que evidentemente estaban enemistados con él, sino que ni siquiera se hiciese la fórmula de volver a nombrarlos. No recordamos otro caso semejante.

¿Y con qué condiciones fué encargado de la presidencia el señor conde de Romanones? Con una esencial: con la de hacer aprobar antes del 31 de Diciembre los presupuestos para 1913, y el tratado con Francia. Esto era lo acordado; esto era lo que el señor Canalejas se proponía hacer, y esto es lo que constituye un indeclinable compromiso de honor para el señor conde de Romanones.

Es decir, que el actual jefe del Gobierno no es más que un abacea judicial, que tiene que liquidar la herencia política del señor Canalejas dentro del plazo lega.

De aquí al 31 de Diciembre hay tiempo sobrado. Si no lo hace, será

porque no quiere cumplir sus compromisos.»

¡No será veritat tanta bellesa!

«Le Petit Parisien» publica un telegrama de Madrid, en lo que's diu que quan lo senyor Garcia Prieto deixi de ser ministre d'Estat, será nomenat embaixador d'Espanya a Paris.

Aixó, segons «La Epoca», no es més que la mitat de la noticia.

La combinació diplomática que prepara'l senyor comte de Romanones en les hores en que sommia ab perillongar la seva estada en lo Poder, es més extensa, afegeix lo diari conservador.

No sols vol enviar al senyor Garcia Prieto a l'Embaixada d'Espanya a Paris, sino nomenar pera la de Londres al senyor Moret, y pera la del Vaticà al senyor Montero Ríos.

La qüestió es desembarrassar lo camp. Per nosaltres ja'ls pod enviar allà ont volgui En Romanones an En Montero y En Moret, y si darrera d'ells se n'hi va lo comte, millor que millor.

No hi perdria gran cosa Espanya; al menys Catalunya hi sortiria guanyant.

«A enemigo que huye, puente de plata».

LOS PRESUPUESTOS MUNICIPALS

Lo proper dimars se reunirà la Junta Municipal pera discutir y aprovar los presupuestos ordinarios para 1913.

Es endebades ponderar l'importancia que tenen los presupuestos en la vida de la ciutat, y per xó FOMENT no ha esgatat sacrificis pera enterar als nostres benévols lectors del plan económic que ha projectat la majoria que governa lo nostre Municipi.

Hem donat a conèixer lo projecte de pressupost no precisament per esperit de crítica, ja que'l considerem desastros pera l'Hisenda municipal; l'hem publicat com a medi pera despertar en l'opinió aquell interès que mereix lo pressupost, per condensarse en ell tota l'acció de l'Ajuntament.

Dubtem que haguém conseguit lo nostre fi, y'n dubtem, perque no hem tingut lo goig de contemplar cap d'aquelles manifestacions reveladores d'un pregon interès en la massa ciutadana.

Los presupuestos sempre deuriem despertar extraordinari interès, pero especialment los que's discutiran lo proper dimars, perque inicien un nou període en la vida de les Hisendes municipals.

La supressió de l'impost de consums determina un canvi radical en los ingresos de les municipalitats, modifica notablement lo sistema tributari y de l'acert que presideix l'implantació de la nova lley substituidora de l'impost

de consums, dependeix l'èxit de la reforma.

Per xó 'ls presupuestos municipals han produït engany tant de soroll en l'immensa majoria de poblacions y per xó haurem de lamentar ab més dolor l'indiferencia que a Reus s'observa sobre tan interessant materia.

Esperem ab ansietat la sessió de la Junta Municipal que deu celebrarse lo proper dimars pera veure si, com de costum, los senyors vocals associats se queden a casa, abandonant lo cumpliment del sagrat deure que sobre d'ells pesa.

Lo projecte de pressupost que ha presentat la majoria republicana es un desgavell económic que ha de contribuir a ensorrar lo crèdit de nostre Municipi, y es d'alta conveniencia que s'acudeixi sino a modificarlo, perque la soberbia de la majoria no ho tolerará, al menys a consignar lo vot en contra pera que quedin ben determinades les responsabilitats que un dia o altre poden fersé efectives.

Los vocals que no acudeixin a la sessió de la Junta municipal se farán responsables del desacert de la majoria pseudorepublicana y la ciutat podrà en tota hora tirarlos hi en cara los perjudicis que haurán contribuit a causar als interessos comunals.

FOMENT promet seguir ocupantse de tan atractiu aspecte de la vida municipal.

Actuació Social Catalanista

Una ponencia de la qual ne formen part representants de totes les branques del catalanisme, va a estudiar y a resoldre les bases de l'actuació social nacionalista. Se n'ha parlat molt d'educació, propaganda y de la tasca catalanizadora y si bé es veritat que quelcom s'es fet en aquest sentit, també ho es que'ls catalanistes no hem pas posat tot

l'esfere patriótic ni tot l'entusiasme de que es mereixedora tan alta y fructífera obra. S'ha proclamat la necessitat de realisar-la, s'ha dit algunes voltes y ho tornem a repetir ben convenuts de que ella es la feina de millors resultats.

Ara se va a posarhi'l coll en aquesta santa obra, se va a concretar l'actuació social y tot concretantla s'estudien los medis y les formes d'una acció nacionalista conjunta. Espléndida y triomfal té d'esser, tan espléndida que ella ens

portarà a la desitjada victòria. Ella es la base absolutament indispensable de totes les actuacions i de totes les normes que a l'entorn de la Patria se desenrotllen. Y sobre tot les nostres accions seràn a tot hora entusiastes y energiques.

Es una feina d'anys, de molts anys aquesta, pero es lo camí més curt, y l'únic. No cal esperar-ne res de les habilitats, ni de la vivor que aquí a Catalunya necessàriament ha obrat en sentit negatiu, perquè ha fet esperar la redempció dels de dalt y ha aminorat sensiblement en tot una massa l'ideal catalanista: es lo que ha de portar a terme la lliberació de Catalunya.

L'actuació social te de venir potentia ferma, perquè representa'l triomf de Catalunya. Les escoles, la predicació, les campanyes seguides ben catalanes, son la prometença del nostre ennobliment y de la restauració de la dignitat catalana avuy ultrajada.

Y l'acció política ja no serà una habilitat inútil que a Madrid faria riure si no fos l'afirmació enèrgica de la nostra massa; la política serà una força y'ls representants nostres en los moments difícils seràn una embaixada.

Aquests atacs d'avuy han d'esser un esperó y han de juramentarnos una vegada més, perquè ab tota l'ànima comensem la tasca d'actuació social catalanista. Ab lo cor catalanístim, ple d'amor per la Patria y d'ira pels detentadors de la nostra personalitat, anirem endavant en la via empresa. Y silenciosament granaràn los fruits, cada català serà un baluart y los burles y les detencions seràn reprimides y castigades adhuc violentment.

Així en aquests moments en que un partit català que hauria de ser de Dreta fortament catalanista, s'es transformat en un bras de la monarquia y en un partit «regionalista» y espanyolista, nosaltres ratifiquem lo nostre criteri fermament nacionalista y ratifiquem la nostra confiança en Catalunya.

Coses del Municipi

L'Ajuntament renuncia un dret, en perjudici propi?

No ho volem creure, y aixó que dels possibilistes se pod creure tot. Ens diuen que l'Ajuntament va a cometre una enormitat en l'assumpte plantejat per la venda d'un carrer a la ciutat per a l'alineació y perllongació del passeig de Sunyer: se proposa ratificarse en lo fet, donant raó a la part contraria als interessos comunals.

Nostres lectors ja saben de que's tracta. Es l'assumpte del follet que aquests dies s'ha estat repartint y que ha sigut llegit arreu y comentat ab interès pel vehinat. Doncs bé, ¿es possible que l'Ajuntament passi pel damunt de la raó y s'atropelli a sí mateix per afavorir a uns senyors particulars?—se preguntará tothom.

Perque hi ha que tenir en compte que tothom que ha llegit l'aludit follet està del costat de la part recurrent o denunciante, porque la cosa es clara, de una claretat meridiana.

Está provat, provadíssim que'l carrer ha existit y que ningú ha autorisat an als actuals posseïdors per apropiársel. Pero fins acceptant que no hagués existit may, que'l carrer en qüestió no hagués estat may obert al trànsit, ni aixís s'explicaria y molt menys se justificaria lo ocorregut.

Hi ha'l fet indestructible del reconeixement del dret a favor de l'Ajuntament d'obrir un carrer en los terrenys comprats per a l'alineació y perllongació del passeig de Sunyer. ¿Ha prescrit aquest dret? De cap manera, doncs no hi ha cap lletrat que no ja ho provi, sinó que ni sisquera ho sostingui.

Doncs ¿com se comprén que l'Ajuntament renuncihi implícitament (per no dir, vergonyantment) aquell dret en lo precis moment que necessita d'aquells terrenys per a la realització del mentat projecte de passeig?

Aquesta rellicada dels regidors de la majoria es inexcusable, y no creyem que tinguin lo despreocupació (per no dir altra cosa pitjor) de ratificarse en lo fet, y no esmenar l'error que sofriren, si es que'l sofriren.

TEATRE FORTUNY

Companyia Güell y Vivas

Segueix actuant ab bon éxit al Teatre Fortuny la companyia de sarsuela y opereta que fa dies hi debatà pera donarhi una serie de funcions fins passades les festes de Nadal y Reys.

Lo director senyor Güell se'ns ha revelat un actor notabilíssim: treu partit de tot lo que representa per mancat d'interés y insubstancial que sigui. En «La mujer moderna», en «El cuento del dragón» y en «Lohengrin». En Güell fa prodigis d'interpretació, donant relleu a unes obres que no'n tenen o'l tenen molt relatiu.

Segueix en mèrits al senyor Güell la triple cómica senyoreta Rodríguez, de la qual hi ha que ferne ressaltar la seva gracia natural, lo seu «dir» tan atractiu y simpático.

Del reste de la companyia, sobresurten la senyoreta Aracil (sopran) y'l senyor Artells (bariton) per la seva ben timbrada veu; la característica senyora March y'l primer tenor senyor Castillo.

Los demés, chor y segones parts, bastant discrets y treballadors. Per lo que toca a l'orquestra, hi ha que reconèixer que es bastant passadora, si's tenen en compte los migrats elements de que está formada. Lo director y concertador senyor Vivas ne tren tot lo partit que se'n pod treure.

En quant al decorat y l'amoblament escènic, ben acceptable y fins encertadíssim en algunes obres.

Ara, per lo que respecta a les estrenes, més val no parlarne, si s'exceptua «El cuento del dragón», de cert valor literari. «La mujer moderna» es de lo més flúix que hem vist dintre'l seu género.

Ja veurem si es més afortunada la companyia ab les altres estrenes que anuncia, doncs donat los valiosos elements que la componen, pod realisar una profitosa campanya.

Lo públic no correspón com deuria als esforços de l'empresa.

ESPECTACLES

TEATRO FORTUNY

Temporada d'hivern de 1912 a 1913.— Gran Companyia d'opereta y sarsuela, dirigida pel popular primer actor Ricard Güell y'l mestre director y concertador don Juliá Vivas. Funció pera avuy.—Tarda: a les 3 y mitja, secció senzilla: «Lohengrin»; a les 5, secció especial: «El húsar de la guardia», «El cuento del dragón» y «Los ángeles mandan».

Nit.—9.ª d'abono.—«La fiesta de San Antón» y «El refajo amarillo».

A les nou en punt.

PREUS DIARIS	Dies feiners	Dies festius
Palcos platea sens entrades	14.—	17.—
Id. principals sense id.	7.—	8.—
Id. según pis sense id.	4.—	4.50
Butaca platea ab entrada	2.—	2.25
Id. d'anfiteatre ab id.	1.75	2.—
Llaneta de según pis ab iu.	1.50	1.75
Entrada a Localitat	0.90	0.90
Id. al Paradis	0.55	0.55
Timbre comprés.		

SALA REUS

Escullides sessions de cinematografía tots los dijous, dissabtes y dies festius.

KURSAAL DE REUS

Grans sessions de cine pera avuy, prenenthi part l'apludit ventrílec Gran Fery.

Magnífic programa de películes. Sessions tarda y nit. Preus y hores de costum.

FOMENT se ven a Barcelona al kiosco del LICEO Rambla del Centre A Tarragona Kiosco de J. Munté, Rambla S. Joan

Cupó obsequi als lectors de FOMENT

Presentant aquest cupó a l'Administració del diari s'entregarà un exemplar de l'interessant llibre de l'Eugeni Noel

“Lo que vi en la guerra”

volum de 325 planes esmeradament impreses. Lo preu d'aquesta obra posada a la venda poc temps enrera, es de 3 pessetes.

Pels lectors de FOMENT, Una pesseta

VAL PER UN EXEMPLAR DEL LLIBRE DE L'EUGENI NOEL

“Lo que vi en la guerra”

NOTA.—Agotat lo número d'exemplars de que's disposa. no hi haurá dret a reclamarne d'altres.

Informació Local

Sortida del Sol: A les 7'10. Posta: a les 4'23.

Lluna. Surt a les 11'40.—Se pon a les 10'47.

Sant d'avuy: Sant Eusebi.

Sant de demà: Santa Adelaida.

Ahir corria ab insistencia lo rumor de que havia sigut nomenat arealde de R. O. de nostra ciutat, lo regidor don Manuel Sardá, y en conseqüencia destituit lo fresc de don Josep Ciarana y Maijó.

A l'hora en que escrivim aquestes ratlles no hem pogut encara confirmar la noticia pero com que la creyem verossimil, l'oferim als nostres lectors a títol d'informació.

Per la Junta provincial d'Instrucció pública han sigut nomenats mestres: d'Alforja, don Josep Costanera; de Bellvey, don Francisco Bargalló; y de Riudecols, don Pau Lescos.

BORRAS-DENTISTA Mercadal, 13. REUS

Se'ns diu que l'element jove de la «Asociación de Profesores Músicos», ha organisat un quartet d'instruments de corda, que alternará també ab piano, baix lo nom de «Quartet Beethoven» y que's dedicará al cultiu de la música de camera, que tan descuidada está en nostra ciutat.

Nostres encoratjaments als aludits joves, y que prompte's fassin sentir.

Lo ministre de Gracia y Justicia ha nomenat tinent fiscal de l'Audiencia de Tarragona, a don Grau Vázquez.

En les acostumades sessions de cine y varietats que's donarán avuy al saló Kursaal de Reus hi treballará lo celebrat ventrílec «Gran Fery» ab la seva colecció de automates.

En lo programa de películes hi figuren les darreres projeccions cinematográfiques.

Raimunda Farregut * Llevadora *

Ha traslladat son domicili de la plassa del Castell, 2, a la de Catalunya, 5, primer, 2.ª.

Los trens de la companyia del Nort sofreixen grans retrassos, que's dinen motivats per l'aglomeració de material y mercaderies. Empró los retrassos dels trens entre Tarragona y Reus son tan freqüents y tan considerables, que no tenen excusa ni justificación.

Esperem se normalisat l'aludit servey, car de no ser aixís ens veuríem obligats a repetir la queixa, cridant fort pera que arribi fins ont denen escoltarla y aténdrela.

Es a Madrid lo president de la Diputació provincial de Tarragona don Antoni Estivill.

En la societat «La Palma» se posará avuy en escena la xistosíssima comedia catalana en dos actes «Josep, Pep y Companyia».

Després de la funció debutará la rondalla de mandolines, bandurries, llauts y guitarres, composta de sis distingides senyoretas y varis senyors socis de la mateixa societat y dirigida per l'intelligent professor don Josep Anguera.

Alternant ab la rondalla, lo jove bariton don Pau Alasá cantarà les romances «El Juramento» y «La Favorita».

Ostres verdes de Marennes (de 1.ª y 2.ª classe) y d'Arcachón

Se serveixen a preus econòmics en l'acreditat Bar de J. SAGALÁ, carrer de Sant Joan.

Lo comandant d'artilleria don Eugeni Rovira Teny, ha realisat una revista a l'armament als cosos d'exèrcit d'aquesta província.

Avuy tindrà lloc a Constantí l'anunciat miting organisat per l'«Unió de Vinyaters de Catalunya».

Nostre estimadíssim amic y excelent company, lo regidor nacionalista republicà, don Evarist Fábregas, que com saben nostres lectors se troba malalt a Barcelona, está bon xic millorat y segurament demà podrà ja deixar lo llit per unes hores.

Es una noticia que'ns es molt grat publicarla tot esperant poguer donar la del seu complet restabliment.

Rafel Morató Esteve VETERINARI

Clinica: Arraval baix de Jesús, 10.

Domicili: » » » 19, 2.ª

En les sessions d'avuy a la Sala Reus s'hi projectará un variadíssim programa de les tan celebrades películes Pathé germans.

Los banquers espanyols realisen gestions a fi d'obtenir l'equiparació de tribus per totes les entitats bancaries que operen a Espanya, sense establir cap distinció entre nacionals y extrangeres.

En una reunió tinguda a Madrid hi estaren representats los Bancs de Barcelona, Reus y Valls.

No trigarà gaire a ultimarse la reforma ortogràfica que té en preparació l'Institut d'Estudis Catalans y que consistirà lo que podríem dirne lley ortogràfica de l'idioma català.

Gimnasia-Lluita japonesa

Avl. Sta. Agna 44.-J. Aguadé

Del 26 de l'actual al 5 de Janer se celebrarà al Palau de la Música Catalana de Barcelona, un petit curs normal, pera la demostració y l'estudi del método de gimnasia rítmica y estética d'E. Jaques Dalcroze.

Han comensat en los centres docents oficials les vegacions de Nadal.

Ha mort repentinament a Oviedo lo filántrop doctor Bunilla, fundador de varis sanatoris y associacions benéfiques.

D. E. P.

Demà celebrarà sessió la Diputació provincial, en la qual se donarà compte de la royal ordre publicada sobre l'arriendo del servey del cobro del contingent provincial.

Se diu que a primers de Janer pròxim se farà la vaga general de ferroviaris, disgustats aquests, perquè les companyies no han contestat donant compte de les millores que concedeixen als carrilaires.

VERMOUTH demanenlo en totes parts sech y dols MAYNER Y PLA.

Avuy, tarda y nit, se representarán al Teatre Fortuny les següents obres: A dos quarts de 4 de la tarda, «Lohengrin», y a les 5, «El húsar de la guardia», «El cuento del dragón» y «Los ángeles mandan». A les 9 de la nit, «La fiesta de San Antón» y «El refajo amarillo».

Ha mort a Falset don Josep Pallegà, cunyat de nostre bon amic En Modest Pascó, a qui fem avinent, igual que a la demés familia, l'expressió de nostre condol.

Se troba acabat l'empedrat de les aceres de les arravals de Sant Pere y de Robuster, quines obres feya molt temps estaven abandonades.

La senyora esposa de nostre volgut company l'Eusebi Aguadé Granell deslliurá ahir, ab tota felicitat, una robusta nena. Mare y filla segueixen en excelent estat.

Rebin los felisos esposos nostra enhorabona.

Eduard Recasens Corredor de Comerç colegiat.— Intervenció de tota classe d'operacions als Banchs de la localitat.— Compra-venda de paper extranger.— Operacions de banca y borsa. Arraval de Santa Agna, 55. Teléfon 108

Aquesta tarda tindrà lloc a la sala d'actes del Centre de Lectura l'acostumat assaig general de l'orfeó d'aquella entitat cultural, baix la direcció del mestre Piqué.

SECCIO OFICIAL

Institut Pere Mata

S'avisat als senyors obligacionistes d'aquesta Societat que, durant los dies del 16 al 30 del corrent mes, de 9 a 12, se pagarán en la Caixa del Banc de Reus de De comptes y Préstams, los cupons número 18 de l'emissió de 1904 y número 13 de l'emissió de 1906.

Reus 13 Desembre 1912.—P. A. del C. d'A., Joan Bové.

Societat «La Palma»

Se posa en coneixement dels senyors socis d'aquesta societat, que'l 22 del actual, de 3 a 5 de la tarda, se celebrarán eleccions pera la renovació de la meitat de la Junta, o siguin los següents càrregs:

President, dos vocals, tresorer y secretari.

Seguidament se donarà lectura del estat de comptes del present any, pera la seva aprovació.

Lo que's comunica pera general coneixement.

Reus 15 Desembre 1912.—P. A. de la J. D.—Lo secretari de torn, Enric Pàmies.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA

Tots les dies de 12 a 3 concerts.--Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá.--Gran menjador pera 500 comensals.--Espléndida iluminació.--Servey esmerat.--Cuyna selecta.--Perruqueria y banys.

Informació comercial diària pera FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.—Aragó superior a 19'— ptes. los 55 kilos.
 » mitjà a 17'50 » »
 » horta a 15' » »
 » Comarca a 13' » »
 Ordi.—Aragó a 1'— » quartera.
 » Urgell a 1' » »
 » Comarca a 10'50 » »
 Moresch.—Aragó a 1'— » »
 » Comarca a 1'— » »
 » Extranger a 20'— los 100 kilos.
 Faves.—Comarca a 15'— » quartera.
 Favons.—Comarca a 13'— » »
 » Andalusia a 30'— » »
 » Valencia a 1'— » los 100 kilos.
 Burdanyes.—Comarca a 16'— » »
 Fesols.—Comarca a 1'— » »
 » Urgel, a 1'— » »
 Garrofes.—Nova a 26 rals quintá.
 » Vella a 34 » »
 Situació del mercat. Animat.

Farines y despulles

Farina de 1.ª a 44'— ptes sach de 100 kilos
 » redona a 41'— id. id.
 » 2.ª R. a 33'— id. id.
 » 2.ª B. a 30'— id. id.
 Farineta a 19'— ptes. lo sach de 70 kilos.
 Tercerilla a 17'— id. lo sach de 70 id.
 Tritis a 30 rals lo sach.
 Segó a 22 id.
 Situació del mercat. Animat.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus 000 a 000 ptes.
 Id. de 94 a 95 » »
 Rectificat de 96 a 97 » a 130 »
 Desnaturalisat de 88 a 90 » a »
 Situació del mercat. S'opera normalment, sostenintse'l preus pel pos vi que's destila.

Vins

Negre superior de 6 l 1/2 a 7 rals grau.
 Id. corrent de 6 a 6 1/2 id.
 Blanc superior de 6 3/4 a 7 1/4 id.
 Id. corrent de 6 a 7 id.
 Rosat de 6 a 6 1/2 id.
 Misteles.—Negra de 50 a 55 ptes. carga
 Blanca, de 48 a 52 id.
 Granatxa, de 50 a 55 id.
 Moscatell, de 60 a 65 id.
 Situació del mercat. Encalmat pero ab preus sostinguts, no creyentse en cap baixa important.

Ametlles

Mollar en crosta a 60'50 ptes. sac 50 Ks.
 Esperansa 1.ª en gra a 110'— » qq. 41.600
 » 2.ª » a 105'— » »
 Comú del país a 102'50 » »
 » d'Aragó a 102'50 » »
 Llangueta a 110'— » »
 Planeta a 135'— » »
 Situació del mercat. Sostingut.

Avellanets

Garbellada a 47'— ptes. sac 58'4 kilos.
 Propietari negreta a 46'— » »
 » embare a 43'— » »
 En gra 1.ª a 72'50 » quintá 41'600
 Id. 2.ª a 72'— » »
 Situació del mercat. Tendencia a l'alsa.

Pesca salada

Bacallá:
 » Islandia Extra a 48 ptes. los 40 k.
 » Id. Faxa 47 » »
 » Id. primerra 46 » »
 » Noruega 45 » »
 Nota.—Lo bacallá arribat ab fardos de 50 kg. ha resultat molt acceptable.
 Pera la segona quinzena del present mes s'espera lo vapor «Dana», directe, ab carregament d'Islandia, y pera últims de setmana un vapor de la Línea.

Congre: Los primers arribos de la marca J. M. calitat extra a 29 duros los 40 kg. Classe corrent a 27.

Tunyines: Venda nula, puig es fora d'época. Segueixen algunes existencies en magatzems, pretenent preus elevats.

Sardines:
 Viveros de 36 a 38 ptes. miller.
 Carinos de 36 a 38 » »
 Parrochas de 6 a 9 » »
 Preus variats segons calitat en Ayamontes, puig los peixos d'aquesta procedencia, salvo algunes excepcions, fins ara poca estima tenen en lo mercat.

Olis

Fi d'Aragó de 23'— a 24'— ptes. canti 15 ks.
 Fi d'Urgell » 22'— a 23'— rals cortá 3'75 »
 Fi del Camp » 22'— a 23'— » »
 Segona bo » 18'— a 19'— » »
 Classes fruytes » 17'— » » »

De remolta vert > 90'— a 95 ptes. carga 115 ks.
 De remolta groch > 92'— a 98 » »
 Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cucats valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg. los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANGERS

Londres 90 dpt . . . . . 26'52 din.
 Idem 8 div. . . . . » »
 Idem vista. . . . . ops. 26'89 »
 París vista. . . . . » 6'70 »
 Marsella vista » »
 Hamburg vista » »
VALORS LOCALS din. pap. op.

435 Gas Reusense
 525 Industrial Harinera
 700 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos
 25 C Reusense de Tranvias
 200 C Reusense de Tranvias privilegiades 5 %
 400 Electra Reusense
 165 Empresa Hidrofrónica
 190 Electro-Química Teruel
 540 Obligacions Manicomio Reusense.
 2875 Manicomio Reusense
 605 Institut P. Mata (2.ª E.)
 605 Institut P. Mata (3.ª E.)
 500 Obligacions Electra Reusense.

FUTURS DE COTÓ

Darrera cotisació en la Borsa de Liverpool

	Darrera tancat	Tanca anterior
Disponible.	7'07	7'06
Janer-Febrer.	6'73	6'76
Febrer-Mars.	6'72	6'74
Mars-Abril.	6'70	6'73
Abril-Maig.	6'69	6'72
Maig-Juny.	6'68	6'72
Juny-Juliol.	6'66	6'69
Juliol-Agost.	6'64	6'66
Agost-Setembre.	6'54	6'56
Setembre-October.	6'37	6'36
October-Novembre.	6'32	6'32
Novembre-Desembre.	6'76	6'79
Desembre-Janer.	6'75	6'78

Vendes a Liverpool 8 mil Bjs.
 Arribades en los ports dels E. U. en 1 dia 65 mil Bjs.
 Arribades en igual fetxa de l'any anterior 60 mil Bjs.
 Entrega follet explicatiu y reb ordres per les Borses de Liverpool, New-York y New-Orleans. En Joaquim Sociats, carrer de Santa Agna, 20, de 6 a 8 de la nit.

F. CABRÉ GONZALEZ

SANTA AGNA, 19.—REUS

Darreres cotisacions segons telegrama de la casa A. MARSANS ROF Y FILLS.—BARCELONA

Interior 4 p.º . . . . . 84'32
Amortizable 5 p.º . . . . . —
Norts . . . . . 98'45
Alacants . . . . . 91'50
Orensas . . . . . 27'75
Obligacions Fransa 2 l 1/4 . . . . . 57'05
Municipi 4 l 1/2 . . . . . 95'50
Obligacions Almansa 4 p.º . . . . . 95'—
 Id. . . . . adh. 77'12
 Id. Segovias 4 p.º . . . . . 96'—
 Id. Orensas 80 y 82. . . . . 48'50
 Id. Roda a Reus. . . . . 53'75
Alacants 4 l 1/2 . . . . . 101'25
 » 4 p.º . . . . . 95'85

BARCELONA
 Francs . . . . . 6'80
 Lliures . . . . . 26'92

MADRID
 Interior. . . . . 84'25
 Francs . . . . . 6'50

PARIS
 Exterior. . . . . 90'85
 Norts. . . . . 457'—
 Alacants. . . . . 426'—

BORSI DE REUS

MONTEROLS, 27

Cotisació a Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir segons telegrama de la Banca Arnús

Interior. . . . . 84'22
 Amortizable . . . . . —
 Orensas. . . . . 27'20
 Norts . . . . . 97'65
 Alacants . . . . . 90'65
 Banc Colonial. . . . . —
 Banc Vitalici . . . . . —
 Oblig. 4 p.º Almansa . . . . . 94'87
 Oblig. 2 l 1/4 p.º Fransa . . . . . 58'12
 Oblig. 3 p.º Orensas. . . . . 48'75

MADRID
 Interior. . . . . 84'25

GIROS

Madrid . . . . . 6'95
 París. . . . . 6'80
 Londres. . . . . 26'92

Telegrama de la casa A. Lemoine

Exterior . . . . . 90'60
 Interior . . . . . —
 Norts. . . . . 452'—
 Alacants. . . . . 422'—

Moviment del Port de Tarragona

datos facilitats per l'Agencia de don E. Fábregas
 DIA 14 DE DESEMBRE DE 1912

Entrades

«Hiram» de Grimsby y escales; consignat a Mariné; condueix bacallá.
 «Serafin Ballesteros» d'Aviles y escales, consignat a Mac-Andrews. Carbó.
 «Lusitania» de Génova y escales, lo despatxa Terré; ab càrrega general.

Sortides

«Hiram» pera Génova; ab lastre.
 «Serafin Ballesteros» pera Avilés.
 «Joaquima» pera Sant Carles. Lastre.
 «Manuel Espalin» y «Cullera» pera Cotte; abdós ab càrrega general.

Anunci de sortides de valxells

Dia 16.—«Villarreal» pera Africa y Canaries; consignatari Musolas.
 Dia 16.—«Europa» pera Holanda; consignatari, Ferrer.
 Dia 16.—«Leonardo», pera Génova; consignatari Terré.
 Dia 17.—«Ciscar» pera Hamburg; consignatari Mac-Andrews.
 Dia 18.—«Sea Belle» pera Londres; consignatari Mac-Andrews.
 Dia 18.—«Castilla» pera Marsella; consignatari Mac-Andrews.
 Dia 18.—«Ciérvana», pera Cotte y Marsella; consignatari Vilar.
 Dia 18.—«Grao», pera Liorna, consignatari Musolas.
 Dia 24.—«Setubal» pera Noruega; consignatari Boada.
 Dia 25.—«Espanya» pera Amberes, consignatari Mac-Andrews.

Ferrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba 8'12
 » Vilafranca » 8'37 (m)
 » 6'54 » 9'2 (l)
 » 8'40 » 13'27 (x)
 » 14'13 » 17'40 (c)
 » 17'16 » 20'34
 » 21'32 » 23'36 (R)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50 Arriba 9'21 (m)
 » 8'25 » 10'39 (R)
 » 9'23 » 12'48 (c)
 » 13'5 » 16'26 (l)
 » 15'4 » 19'24 (m)
 » 19'50 » 22'3 (E)

De Reus a Falset y Mora

Surt 6'50 Surt 9'12 Arriba 9'58 (m)
 » 10'45 » 11'25 » 11'50 (R)
 » 13'18 » 14'24 » 14'58 (c)
 » 16'30 » 18'57 » 19'47 (m)
 » 19'46 » 21'11 » 21'48 (m)
 » 22'11 » 23'16 (E)

De Mora y Falset a Reus

Surt a las 5'40 Arriba 6'46 E
 » 6' Surt 7'20 » 8'28 M
 » 7'15 » 9'3 » 10'44 M
 » 12'17 » 13'11 » 14'3 C
 » 17' » 18'45 » 20'28 M
 » 20'9 » 20'45 » 21'18 R

De Reus a Lleyda

Surt a las 8'22 y arriba a las 11'22 (correu.)
 » 13'35 » 20'05 (m.)
 » 17'59 » 22'03 (m.)
 » 20'30 » 0'22 (m.)

De Lleyda a Reus

Sur 5'20 Arriba 9'46 (m.)
 » 16'15 » 20'17 (m.)
 » 15'— » 17'58 (c.)
 » 8'29 » 12'59 (m.)

LA HIDRAULICA REUSENSE

de EMILI AULÉS

Gran fábrica de mosaichs hidràulichs

Aquesta fábrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existencies de rajoles, lo que li permet poguer servir lo gen'e en immillorables condicions de duració y permanencia dels colors.
 Preus sense competencia.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Companyia Francesa del Gramophone
 Representació y dipòsit
R. PERPINYA
 Major, 22.—REUS Despaig: 24, pral.
 Nous preus. Nous Aparells. Nous Discs.—Bellotges. Gramhopons.—Dischs.—Aparell BEBE ab quatre Discs, 50 ptes.—Castélechs gratis.

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid
 Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª.—REUS

Métode nou y sens dolor pera'l tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant lo paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat ab extraccions sense dolor y coronas d'or y porcelana.

Preus econòmichs

Consulta: A Mora d'Ebre los dijous primer y tercer de cada mes
 Gratuita de 12 a 1 tots los dies excepte'ls dijous y dies festius

De Reus a Tarragona

Surt a las 7'38 y arriba a las 8'11 (m.)
 » 9'57 » 10'30 (m.)
 » 12'35 » 13'07
 » 14'68 » 14'45 (m.)
 » 18'08 » 18'35 (c.)
 » 20'50 » 21'34 (m.)

De Tarragona a Reus

Surt 7'35 Arriba 8'10 (c.)
 » 9'00 » 9'35
 » 12'29 » 13'06 (m.)
 » 16'36 » 17'14 (m.)
 » 19'25 » 20'03 (m.)

AVIS

Conrad Vernet Nogués

S'ofereix als seus clients y al públic en general pera gestionar tota mena de compra y venda de finques, com també préstams hipotecaris.
 A les persones que's dignin honorarlo ab sa confiansa pera l'administració de finques aixís com pera la colocació de quantitats a préstam, procurarà servir-les ab tota garantia y reserva.
 Despatx: Carrer Sant Joan, 5, entressol.
 Hores: de 9 a 11 y de 2 a 3 tarda.

ELECTRICITAT

Lámpares d'incandescencia y d'arc. Telefons, timbres y piles. Aparells pera calefacció. Ventiladors. Para-llamps. Dinamos, motors y transformadors. Interruptors y commutadors. Aparells de medir. Conductors. Tubos aislants Mike, Ebonita, Fibra, y gomas, etc., etc.
 Instalacions, construccions y reparacions.
Secció especial pera la reparació de motors
LLUIS ESCOLA
 BARCELONA: Corts, 568.—SEVILLA Marqués de Paradas, 4
 SUOURSAL REUS: Arraval de Santa Agna número 40

BOTES

Teodor Vernet

S. Francisco Xavier, 4. Reus
 Se venen botes de 4, 2 y 1 carga, de superior calitat a preus baratos.
 IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

APRENT

Falta a LE CHIC. Guanyará tot seguit.

¿No volem patir NEURALGIES, MIGRANYES, MAL DE CAIXAL?

Preneu un sello de Migrol Casadevante. Té una acció més rápida y durable que qualsevol altre específic y está constituít per productes que NO SON NOCIUS a la salut.

Se ven a la **Farmacia Serra** Arraval de Santa Agna, núm. 80; y **Farmacia Nova** de N. Batalla - Portal Jesús
REUS

Temporada d'hivern

Sastreria
F. Queralt
REUS

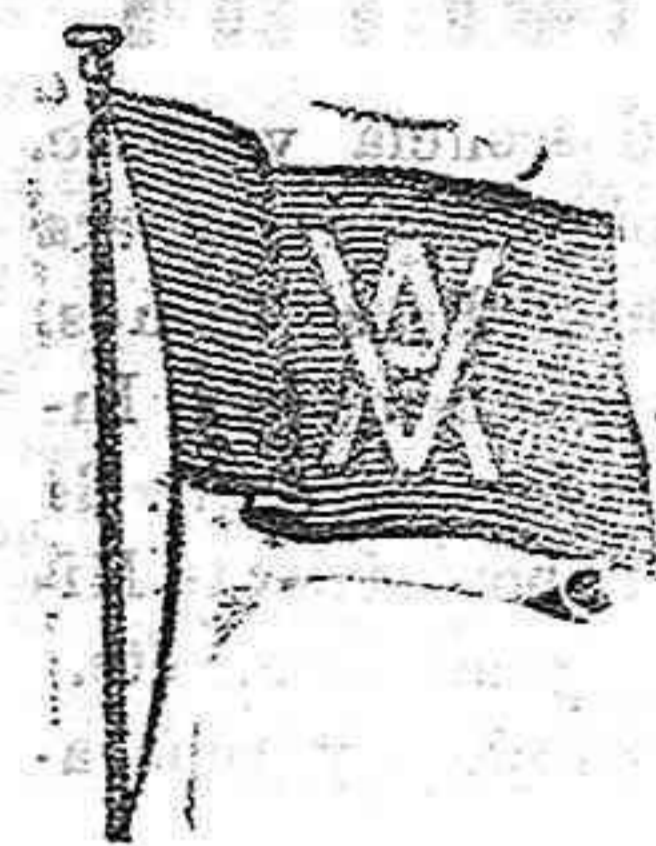
Monterols. 35.

Temporada d'hivern

Immens assortit de trajos y abrics. Preus inverosímils

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant solsament 14 dies amb viatge. — S'expedeix conaizement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab transport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennis y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca
Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDAS

Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Desembre 12 Vapor Cabo Creux	Desembre 13 Vapor Cabo Oropesa
" 19 " " San Vicente	" 20 " " Corona
" 26 " " Oropesa	" 27 " " Toriñana
Janer 3 " " Corona	Janer 4 " " Peñas
" 10 " " Peñas	" 11 " " San Sebastián

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PÉRS. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 46

¡Alerta tot lo món!

Polvo regenerador para fer pondre 3.000 ous al any ab sols deu gallines! 3.000 ous!

Primer y únich a Espanya (Patent per 20 anys). — Descubrimient maravellos. Resultats sorprenents. — Ponen tots los dies y en totes les estacions de l'any, fins en lo temps més prò de l'hivern: nombrosos testimonis.

AGENT A **JOAQUÍN FAU** Mallorca, 184, CATALUNYA: BARCELONA

Agent dipositari a Reus y sa comarca: **AUGUST PADRÓS FABREGAS**, Arraval de Robuster, 20.

De venda en totes les bones droguerías

LA PIEL

LA SANGRE

La medicina depurativa racional es un medicament que importancia nadi ignora. No quiero hablar naturalmente de los fantásticos medicamentos que aparecen cada día y que se anuncian por propaganda más ó menos lisonjeras; estos son mas peligrosos que útiles.

Quiero hablar de una medicina seria, científica, teniendo por resultado, no solamente purgar la sangre de los «Humores» (materias agrias), de los «Virus» que le han invadido, sino tambien reconstituirla por decirlo así, clarificarla, devolverla su composición normal y ponerla al abrigo de toda corrupción ulterior.

En las enfermedades de la Piel, por ejemplo, que se manifiestan por

Botones, Humores, Eczémas, Furunculos, Herpes, Sarpullidos, Rojeres, Picazones, Apostemas, Enfermedades del cuero, Cabeludo, Evacuación de la nariz y de las orejas.

donde la sangre infectada lleva a las diversas regiones del organismo los virus morbosos que las envenenan y en donde la piel y las mucosas se cubren de Botones, Rojeres, Ulceras, el Depurativo Richelet produce un resultado casi instantáneo.

Ataca directamente la causa y accesoriamente los efectos de la enfermedad. Bajo su acción el germen se destruye y, por consiguiente, no hay de temer más las manifestaciones que provengan de su existencia.

Ademas, el sujeto que padece Dermatitis (enfermedad de la piel) está prevenido, por decirlo así, por las manifesta-

ciones exteriores que se encuentre amenazado de perturbaciones internas, ligados por su origen mismo, a las que se producen en la superficie de la piel. Eso es como una advertencia característica que es menester tener mucho cuidado.

Nos es superfluo decir que tal advertencia no es atendida en la mayoría de los casos, mientras que sería tan facil en este momento, por el empleo del

Tratamiento racional dépurativo

desembarazarse, de una vez, de una incomodidad exterior desagradable y de un mal interior muy temible. Una vez terminado el tratamiento, la sangre viciada, no solamente está purificada, sino que está regenerada.

Ademas de la certeza de la curación, el Depurativo Richelet aun ofrece ventajas preciosas. Estas consisten en la simplicidad del tratamiento que no exige ni descanso, ni cesación de trabajo.

Todas las personas que necesitan refrescar, purificar, clarificar la sangre y desembarazarla de los humores que contiene han de hacer uso de este depurativo y así evitarán los gastos de medicamentos y tratamientos sin resultado que anuncian por todas partes.

Todos los ensayos tuvieron buen éxito, y no se ha producido jamás una recaída, después de la curación.

El precio del tratamiento es proporcionado con todas las condiciones de la fortuna. (Existe tambien un tratamiento para los niños de 3 años hasta 16.)

Acaba el señor RICHELET de instalar depósitos de su tratamiento en todas las boticas y droguerías de España.

Un folleto, en lengua española, tratando de las enfermedades de la piel, ha de ser remitido gratuitamente, por los depositarios, a todas las personas que lo piden.

Para obtener tambien, gratuitamente ese folleto, basta dirigirse al señor

L. RICHELET

13, rue Gambetta, en Sedan (Francia)

De venta en Reus: A. Punyed Lloberas, Llovera 47.—Antonio Serra, Arrbl. Sta. Ana 80.